

Malom- kövek Sáros- patakról

Sáropatakról a világ minden tájára kerültek a malomkövek. Itt dolgozik Európa egyetlen malomkőgyára. A közeljövőben befejezik itt a termelőmunkát, s az ipartörténeti érdekességi üzemből múzeumot rendeznek be. Képzőművész: Készül a malomkő.

Tiszta-e Szeged?

Vállalati pártforumon a város köztisztasága

A városgondnokság évi 10 millió forintot fordít Szeged közterületének tisztán tartására. Mintegy másfél millió megvezetményt utat, csomópontot, kereszteződést, gyalogjárdát, parkot és teret foglal magában a közterület elnevezés. Ha oda- és visszazárják a takarítandó útszakaszokat, amelyeknek mindkét felén elhaladnak a városgazdálkodási vállalat takarítógépei, akkor mintegy 200 kilométernyi utat tesznek meg. Tiszta-e Szeged, tisztább-e, mint évekkor ez előtt, és tisztább lehet-e, amilyen napjainkban?

Ezekre a kérdésekre adott választ a tanácsi szolgálatot és kommunális vállalatok párt-végrehajtóbizottságának legutóbbi ülésén Sisák Géza, a városgazdálkodási vállalat főmérnöke. Ezt a beszámoltatást, tanácskozási megelızıte a lakossággal való beszélgetés, a város különbözı területén, 18 helyen. A szót értesnek ezt a formáját a vállalat pártszervei javasolták. Hasznos is volt, mert a lakosság jobban megismerte a „profilhalmozó” városgazdálkodási vállalat tevékenységét, amelyből a köztisztaság fenntartása csak egyike sokféle szolgáltatásainak.

A vállalat évi 230 millió forint bevételéből mintegy 20 milliót képvisel a köztisztasági szolgáltatásért befolyó összeg, beleértve naponta 500–600 köbméter hulladék elszállítását is, amely évente több mint 150 ezer köbméter lakossági és ipari szemét.

Több dicséretet, mint elmarasztalást kap és érdemel az utóbbi idıkben Szeged

köztisztasága, annak ellenére, hogy a város fejlődése az átlagot meghaladja. Utjait át-meg átszelik az építési anyagot — sódert, homokot, meszet, cementet, földet stb. — szállító gépjárművek, amelyekről a leiszoródás az aszfalton szennyeződéssé válik. 1973-tól napjainkig 30 millió forintot költött a városgazdálkodási vállalat köztisztasági munkát végző gépekre. Normál városszennyeződést véve alapul, a felkészültség — jól fejlesztett géppark és technikai eszköz — kétszere-se a Szegedhez hasonló nagyságú és lélekszámú városokéhoz viszonyítva. Éppen ezért köztisztasági gépekre egyelőre nem kell költeni. A vállalatnál az újítómozgalmat szinte kizárólagosan a gépek technológiai fejlesztésére irányították. Szolgáltatásait a vállalat 1200 dolgozóval végzi.

Kétségtelen: több pénz, nagyobb tisztaság. Ami a városgondnokság évi 10 millió forintját jelenti a köztisztaságra, takarításra, utak mosására, Sisák Géza főmérnök szerint elégséges, bár az összeget egy negyedév alatt is el tudnák költeni. Emellett van még tartalékban is néhány millió, rendkívüli esetekre.

Az urbanizáció fejlődése, a város gázprogramjának végrehajtása, az új lakótelepek létrejötte megváltoztatta a házakban a szemét milyenségét és fajsúlyát. A műanyag és a papír a domináns, éppen ezért a kukakocsikat a szemét és a hulladék tömörítése végett át kellett alakítani. Napjainkban már

nem célszerűek a 110 literes kukatartályok. Az 1100 literes konténerek felelnek meg a szükségletnek, különösen lakótelepeken és olyan épületekben, ahol azokat úgy lehet elhelyezni, hogy megfeleljenek a higiéniai és esztétikai követelményeknek.

A köztisztaság fenntartásában gondja is van e vállalatnak. Kézi takarításhoz nem kap munkaerőt. A parkokat gondozó dolgozóinak szociális ellátottsága megoldatlan. Amit ma nyújtani tudnak nekik, az nem elégséges. A Pacsirta utcai telep túlszűfolt. Az ipari övezetben öt és fél hektáron építenek majd egy új központi telepet szervizzel és töltőállomással együtt. A területet egyelőre közművesítik és bekerítik, amíg meg nem lesz a teljes kiépítéshez a vállalat pénze, mintegy 100 millió forint. Az is gondja e vállalatnak, hogy a közvélemény nem értékeli még eléggé a köztisztasági munkát. Ezért szeméttelünk úton-útfélen, villamos- és buszmegállókban, parkokban, tereken stb. Az építési anyagokat szállító gépjárművekről a szennyeződést okozó leszoródást — amely gondatlanság, nemtörődomség következménye — nem követi erélyes hatósági intézkedés. Szigorúbb felelősségre vonás jobban megbecsülné a köztisztaságot, mindannyiunk érdekét.

Az őszi előtt állunk még, de a városgazdálkodási vállalatnál már a télen dolgozó gépeket készíttik elő. Találtak más megoldást is, a só és homokkeverék helyett, amelyet a jeges utakra szórta a közlekedés zavartalan-sága, biztonságát végett. A sószórás ártalmas a környezetre, fát, fűvet, növényzetet tesz tönkre, és korróziót okoz a gépjárművek alvázán. A költségesebb és nagyobb előkészítéssel járó magnézium-klorid szétlocsolása a síkos utakon egyaránt ártalmatlan a környezetre és a gépjárművekre. Ennek alkalmazása lenne a célszzerűbb, ez felelne meg jobban a város érdekének is.

L. F.

Üveg és kerámia az építészetben

Növekvő termelés

Hódít az üveg és a kerámia korunk építészetében. Ezért most is sikerre számíthat a Finomkerámiaipari Művek budapesti, Apáczai Csere János utcai stúdiójában megnyitott kiállítása.

A Finomkerámiaipari Művek eddig 500 ezer színes, a mai ízlésnek megfelelő fürdőszoba-berendezést készített. Termékei a lakásokon kívül általánosan elterjedtek a vendéglátó- és az élelmiszeriparban, az egészségügyi intézményekben, az uszodákban, határainkon innen és túl egyaránt.

Az építési kerámiák termelését ezért most két év alatt 70 százalékkal, 3,4 milliárd forintból 5,4 milliárd forint értékűre növelik.

A kiállításon a romhányi

gyár bemutatja mázas fal- és padlóburkoló lapjait. Az Alföldi Porcelángyár mázatlan padozati kerámiái igen nehezen kopnak, fagyállóak. A Zsolnay-gyár elhozta Pécsről pirogánit gyártmányait. Az Épületkerámia Vállalat keménymázas padlóburkoló lapokat mutat be. Az Üvegipari Művek termékei között sok olyan látható, amelyet a legutóbbi időkig importból szereztek be.

A Hungaropan hőszigetelő üveg megfelel a ma legkorszerűbb fényvisszaverő és hangszigetelő üvegtől elvárható követelményeknek.

A kiállításon a gyártók gyakorlati bemutatót tartanak a fal- és padlóburkolás korszerű, házilag is elvégezhető ragasztós módszeréről.

A műveltség: egyféle

A terem zsúfolt volt — emberekkel és gépekkel. Jól emlékszem a teljes tanácstalanságra, a tudatlanságra és tehetetlenségre okozta feszültségre, a kárba vesztett, elpocsékolott idő, energia, pénz miatt morgó dühökre.

Diákok voltunk, és „az oktatástechnikai eszközök használata” című tanórákon ituk túlzottan egyoldalú ismereteinket folyamánkat. Találtunk persze a kínos foglalkozások alatt is felüdülést, egészen jól mulattunk azon, persze titokban, hogy oktatóinknak sem volt éppen a kisujjukban a bűvös technika.

A mából visszanézve, egyáltalán nem tűnik mu'atrágosnak: talán kivétel nélkül mindannyian, mi, humán érdeklődésűnkre büszke — mert úgy nevezt — diákok tudomásul vettük, hogy a műszaki dolgokhoz meg a természettudományokhoz analógiák vagyunk, akkora a távolságunk a rejtélyes világtól, mint Makónak Jeruzsálemtől. Tudok évfolyamtársamról, aki méltánytalanul sok kínlás, idő, több száz liter kávé és vagon cigaretta árán úgy ahogy „beásta magát” a másikfajta ismeretanyag alábaiba — mert úgy hozta az élet, hogy kellett. Ismerék magyartanárt, akinek hobbija a hajómodellezés, roppant elégedett a műszaki tudásával, és képtelen öt percnél tovább elviselni, hogy — például — az üzemi munkaszervezés problémáiról hallgasson társalgást. Ez a kisebb baj, mondhatnánk, és valóban, csak jelzése lehet a kétféle műveltség — a humán és a természettudományos-műszaki — között ma is tátongó szakadék következményeinek. Jogos viszont az aggodalmunk, ha arra gondolunk, hogy egyik tanórán sziklaszilárdan humán beállítottságú, a másikon ugyanilyen meggyőződésű „realista” tanár oktat — ki-ki a megfelelő érdeklődésű diákokat: a kettőt, valamennyitől mi mindannyian elvárjuk majd, hogy „helyükön legyenek” a tudomány és a technika forradalmának korában. Ámbátor: az általános iskolák, az általános, éppen elindult már az új út, melven, úgy tűnik, mind az nem fordulhat elő. A felváltás, a felsőbb képzésmódok modernizálása viszont nem holnapi valóság, várni kell rá. Mi legyen addig?

Örülünk-e, mint megoldásnak, afféle jelenségeknek, hogy a mérnök szívesen társalog zenéről, mert tagja egy lemezgyűjtő klubnak, véletlenül sikerült beszervezni — és megszerette. Örülünk — vagyunk rá habozás nélkül, és mindenféle ismeretterjesztő brosúraszöveg forogni kezd a fejünkben, arról, milyen üdvöztető mód-szerek lehetőségei a kétfajta műveltség optimális arányának kialakításáért. Csak-hogy... ha valóban komolyan gondolkodunk, kényszerülünk elismerni: nincsenek csodaszerek és csodamódszerek. A zene-kedvelő mérnök ugyanis történetesen cseppet sem lett jobb munkaerő és teljesebb ember a zenétől. Véletlen, vagy nem, ugyanolyan száraz érdektelenséggel, pusztán a rutinjára hagyatkozva dolgozik a munkahelyén, mint annak előtte. Csak egy statisztikai adatot javított; zenét hallgat — tehát: ímé, az általánosan művelt műszaki ember. Senkit sem zavar, hogy a posztján nem egy széles látókörű, ismere-

teit és készségeit naponta alkotó módon használó, folyton jobbítani vágyó ember ül. Ellenkezőleg: sokkal inkább megféle, ha kizárólag az évek során beidegződött munkafogásokat végzi el, hisz így megy tovább a verki. Kinek kell az orrát mindenbe beleütő, tettvágva miatt előbb-utóbb izágának bolygzott ember?

Biztosak lehetünk benne, hogy példája nem egvedülálló. Mégis: kezd ez az egész egyre inkább anakronisztikussá válni. A rohamléptű műszaki-technikai haladás ugyanis tév. Minthogy, szerencsére, rengeteg mérnök humanizált módon, alkotóan avarapítja a legspeciálisabb szakmai tevékenységét is, szorgalmazza a példákat, hogyan kell „összebékíteni” akár a legmagasabb szintű műszaki ismereteket és készségeket a humán megfelelőikkel. Mondjuk, így: nem hagyják „berozsdásodni” a szaktudásukat, mert felvértezettek a belátás képességével — ez társadalmi szükségesség és a saját jól felfogott érdekük. Tudják, rutinból csak régi gép mellett lehet megélni; napi törengés, útkeresés emberközponit gondolkodás nélkül csak egy évtizedek óta változatlan struktúrájú gazdálkodási „egységet” lehet úgy-ahogy elirányítani. Ahol és ameddig ilyenek vannak, vegetálhat „humanizáció” nélkül a műszaki ember. Csakhogy naponta bele-ütközünk a változás, a fejlődés, a korszerűsítés tényébe. Az új technikát és az általa kikövetelt újfajta gazdasági-társadalmi szerveződések csak alantveten humán ismeretek és készségek birtokában lehet uralni, működtetni, vezetni-fejlesztetni. Vagyis: a szaktudás egyre kevesebbet ér, ha nem párosul az állandó készséggel — az önálló gondolkodással; előbb-utóbb semmire sem lesz jó a kizárólagosan egyetlen, szűk szakterületre szűk felkészültség, ha hiányzik a kitekintés vágya, a gyorsan szaporodó határterületek birtokba vételének készsége; elértéktelenedik a saját „különbérátát”, akármlven jól megcsinált munka, ha elvégzése nem törődik a másikkal, ha nem tanul abból, és nem tanítja a máséét. A szakosodás helyett az egyre szélesedő körű képzettség (szpecializáció helyett integráció), a lexikális tudás helyett a tanulni tudás foglalta el; az „én elvégzem, ami rám tartozik”-féle begubózás helyett egyre nagyobb sugarú körök embereiért és dolgáikért szükséges felelősséget föl vállalnunk.

Nem megy másként, csak ha ki-ki szerves egészé, egységé tudja szervezni a hagsományosan kétféle műveltség megfelelő elemeit. Vagyis: ha nem beszélhetünk kétféleségről. Ha a szakember, mondjuk a műszaki, egyszersmind gondolkodó, másokkal együttműködő, közös értékeinket igényelni, létrehozni és tisztelni képes, azaz humanizált ember ís. Sem a hamar „feleződő” diploma misztifikálásával, sem a humán (vagy a humán képzettségűeknek a technikai) „természetű” hobbik ajánlgatásával nem haladunk jó irányba. A mára és a holnapra legmegfelelőbbnek tartott műveltségmodell leglényegesebb jellemzői minden bizonnyal: egyfélésege, komplex és emberközponit jellege.

Sulyok Erzsébet

Az új úttörőévben

„A mi világunkért” akciók, játékok, kulturális programok

Az elkövetkező napokban széles körű tervezőmunkába fog hazánk 3500 úttörőcsapata. A kisbimbók és az úttörők 1 millió 200 ezres seregének nem kis fejtörést okoz: mit valósítsunk meg a Magyar Úttörők Szövetségének az 1978–79-es mozgalmi észendőre szóló gazdaság akció- és programkínálatából — mondotta Szűcs Istvánné, az úttörőszövetség főtákkára nyilatko-

zatában. Egyben hozzáfűzte: és ügyességi erőpróbákra, nevelő munkánkban a korábbiaknál is több segítséget várunk a felnőttektől, a családoktól, az ifjúkommunistáktól. Együttműködésünk fejlesztéséhez jó alkalmat és újabb ösztönzést adnak a közelgő nagy politikai évfordulókról, a KMP, a KIMSZ megalakulásáról és a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 60. évfordulójáról való megemlékezések.

— Az új évad valamennyi eseményét egységes ötvözi a részét a gyermekirodalom fejlesztésére: „A mi világunkért”, amelyik népszerű alakjának Amikor például arra ösztönöznek a pajtások, hogy vel. Végül, de nem utolsósorban megismerjük a feladatok feladatait, az érfőmunka áldozatvállalást uttal is meghirdetjük. Ügyes-kíváncsi hétékőznariait. A mi világnak formálják, gazdagítják azoknak a gyermekeknek a szavereit, akik az idén is bekapcsolódnak a „Terveztünk értéket” akcióba. — Az új tanévben is sok-sok alkalom kínálkozik játékokra, vetélkedésre, szellemi

lyen közösségek vehetnek részt a gyermekirodalom fejlesztésére: „A mi világunkért”, amelyik népszerű alakjának Amikor például arra ösztönöznek a pajtások, hogy vel. Végül, de nem utolsósorban megismerjük a feladatok feladatait, az érfőmunka áldozatvállalást uttal is meghirdetjük. Ügyes-kíváncsi hétékőznariait. A mi világnak formálják, gazdagítják azoknak a gyermekeknek a szavereit, akik az idén is bekapcsolódnak a „Terveztünk értéket” akcióba. — Az új tanévben is sok-sok alkalom kínálkozik játékokra, vetélkedésre, szellemi

Csapágygyártási együttműködés

Szombaton befejeződött a KGST keretében működő csapágygyártási együttműködési szervezet (CSESZ) munkacsoportjának Debrecenben megtartott egyhetes ülése. Az értekezleten a Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, az NDK, Bulgária, Románia,

Jugoszlávia és Magyarország delegációja, valamint a CSESZ titkárságának vezetői vettek részt. A napirenden többek között a nem szabványos berendezések és műszerek gyártásának koordinációja és a kölcsönös információ rendszerének fejlesztése szerepelt.